

Den eneste Sag paa Dagsordenen var:

Fortsættelse af første Behandling af Forslag til midlertidig Lov om offentligt Tilsyn med visse Virksomheder.

Forhandlingen genoptoges.

Larsen-Badse: Naar jeg tager Ordet ved Behandlingen af dette Lovforslag, er Foranledningen en Udtalelse af Ordføreren for det socialdemokratiske Parti, det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen. Det ærede Medlem udtalte en Beklagelse af, at Rigsdagen ikke i 1907 havde vedtaget det Forslag, der fra socialdemokratisk Side stilledes om, at Staten skulde overtage De Danske Sukkerfabrikker, altsaa Sukkerfabrikationen i Danmark. Det er min Opfattelse, at man skal ikke beklage, at denne Overtagelse ikke fandt Sted. Man kan ganske vist som det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen henvise til, at Aktionærerne har faaet 20 pCt. i Udbytte o. s. v., men man kan *ikke* henvise til, at Sukkerfabrikkerne udbytter Befolkningen, thi Befolkningen faar Sukker nøjagtigt til den Pris, som er Verdensmarkedets Pris. De Danske Sukkerfabrikker er i Stand til at indtjene store Beløb ved at levere Befolkningen Sukker til Verdensmarkedets Pris. Det hænger for det første sammen med Kontrakter, de har med danske Landmænd om at dyrke Sukkerroer, Kontrakter, som er affattet efter Forhandling mellem Parterne, og som indeholder Bestemmelser, som Parterne hver for sig har været nødsagede til at overholde, og det hænger tillige sammen med den dygtige Ledelse af Virksomheden, hvad jo ogsaa det ærede Medlem meget vel erkendte. Men jeg vil gerne gøre opmærksom paa, at just for denne Produktion ligger Forholdet noget anderledes end for næsten enhver anden Produktion her i Landet, fordi dette Selskab har udviklet sig til at blive et stort Selskab med en forholdsvist lille Aktiekapital, idet man har begyndt fra Bunden af og begyndt smaat. Ser man hen til de svenske Sukkerfabrikker, vil man se, at de har en Produktion omtrent af Størrelse som den her i Landet. Selskabet derovre har Sukkerfabrikker omtrent som her, men det har en Aktiekapital paa 100 Mill. Kr., medens man her kun har en Aktiekapital paa 22½ Mill. Kr. Naar man her har kunnet udvide Virksomheden saaledes med en relativt lille Aktiekapital, ligger det i, at man har ført en ret forsigtig Politik. Man har udvidet sin Produktion, efterhaanden som der har været Købere indenfor Landets Grænser til

denne Produktion. Hvis man paa et tidligere Tidspunkt ved Hjælp af den fornødne Kapital havde anlagt større Fabrikker med større Produktion og havde eksporteret, er jeg nær ved at tro, at saa havde det ikke ligget saa godt for Selskabet, som det ligger i dette Øjeblik. Dertil kommer, at medens man ellers — om med Rette eller Urette, skal jeg ikke fordybe mig i — i høj Grad beskæftiger sig med Detailhandlerprisen og taler om den ublu Fortjeneste, Detailhandlerne tager, er her netop et Forhold, hvor man ikke kan sige dette, fordi Detailhandlerfortjenesten paa Sukker i Virkeligheden ikke er større nu, end den var før Krigen. Ad den Vej har altsaa heller ingen Udbytning fundet Sted.

Hvis man vilde tænke sig, naar der var en Virksomhed, der gik godt, da at lade Staten overtage den, gad jeg endelig nok vide, hvordan man da overfor en Virksomhed i samme Branche, der gik mindre godt, kunde undlade at beskæftige sig med, at Staten ogsaa skulde overtage den. Det er jo ikke ukendt, at der er en Fabrik her i Landet, som ikke hører til De Danske Sukkerfabrikker, og hvis Stilling vistnok i Øjeblikket ikke er særlig god. Jeg har ikke hørt fremsat nogen Beklagelse af, at Staten ikke har overtaget denne Fabrik, jeg har ikke hørt fremsat nogen Anlydning af, at Staten *burde* overtage denne Fabrik. Men saa kan man heller ikke med Rette, forekommer det mig, saa snart en Virksomhed gennem en dygtig Ledelse er oparbejdet til en virkelig fremragende og god Virksomhed, give sig til at udtale Beklagelse af, at Staten ikke for længe siden har overtaget den, og jeg tillader mig at tvivle om, at Staten i saa Tilfælde vilde have haft den Fortjeneste, som De Danske Sukkerfabrikker har haft — man vil jo have vanskeligt ved at føre Bevis derfor. Jeg tror, at Sukkerproduktionen her i Landet, der nu omfatter 68 000 Tønder Land, er udviklet paa en klog og forstandig Maade gennem en dygtig Ledelse og ved Samvirken af de forskellige Faktorer, som nu skal til. Jeg er tilbøjelig til at tro, at i de Perioder, hvor der har været Kriseforhold ogsaa i denne Produktion — og det har der jo været ret hyppigt —, har den udviklet sig og er kommet over Krisen ved Samvirken mellem disse forskellige Faktorer og uden Statens Medvirken, og jeg tror, at det for dette Forholds Vedkommende ligger saaledes, at jo mindre Staten blander sig deri, desto bedre er det for de forskellige, der er interesserede deri.

Jeg vil derfor med disse korte Bemærkninger nedlægge en Indsigelse imod, at der skulde være nogen som helst Grund til at